

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-301/20 – 1

Asia C-301/20

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

7.7.2020

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Oberster Gerichtshof (Itävalta)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

27.5.2020

Revision-menettelyn valittajat:

UE

HC

Revision-menettelyn vastapuoli:

Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank AG

Ylimpänä muutoksenhakutuomioistuimena toimiva Oberster Gerichtshof on tehnyt [– –] asiassa, joka koskee hakemuksesta tuomioistuimen valvontaan määrättyjä varoja [Erlagssache] ja jossa suoritusvelvollinen on Vorarlberger Landes- und Hypotheken-Bank AG, 6900 Bregenz, [– –] ja suorituksen vaatijat ovat 1. VJ:n jäämistö, 2. UE, [– –] toisen suorituksen vaatijan ja HC:n tekemistä Revision-valituksista [– –], jotka koskevat muutoksenhakutuomioistuimena toimineen Landesgericht Feldkirchin 28.1.2019 antamaa ratkaisua, [– –] jolla vahvistettiin Bezirksgericht Bregenzin 17.9.2018 antama ratkaisu [– –], suljetuin ovin pidetyssä istunnossa seuraavan

välipäätöksen:

[alkup. s. 2]

I. Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan nojalla seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1. Onko toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 (jäljempänä asetus 650/2012) 70 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että todistuksen jäljennös, johon ei kyseisen säännöksen vastaisesti ole merkitty sen voimassaolon päättymispäivää,

- a. on toistaiseksi voimassa ja pätevä vai että
- b. tällainen jäljennös on voimassa ainoastaan kuuden kuukauden ajan oikeaksi todistetun jäljennöksen antamispäivästä vai että
- c. tällainen jäljennös on voimassa ainoastaan kuuden kuukauden ajan jostain toisesta ajankohdasta vai että
- d. tällainen jäljennös ei ole voimassa eikä sovellu asetuksen 650/2012 63 artiklassa tarkoitettuun käyttöön?

2. Onko asetuksen 650/2012 65 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä 69 artiklan 3 kohdan kanssa, tulkittava siten, että todistuksella on oikeusvaikutuksia kaikkien sellaisten henkilöiden hyväksi, jotka nimenomaisesti mainitaan todistuksessa perillisenä, testamentinsaajana, testamentin toimeenpanijana tai jäämistön hoitajana, jolloin todistusta voivat käyttää asetuksen 650/2012 63 artiklan mukaisesti myös henkilöt, jotka eivät ole itse hakeneet todistuksen antamista? [alkup. s. 3]

3. Onko asetuksen 650/2012 69 artiklaa, luettuna yhdessä 70 artiklan 3 kohdan kanssa, tulkittava siten, että perintötodistuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen oikeusvaikutukset on tunnustettava, jos jäljennös oli vielä voimassa, kun se esitettiin ensimmäisen kerran, mutta sen voimassaolo on päättynyt ennen viranomaiselta haetun päätöksen tekemistä, vai eikö tämä säännös ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jos viimeksi mainitussa edellytetään todistuksen voimassaoloa myös päätöksen tekoajankohtana?

II. [– –] [asian käsittelyn lykkääminen]

Perustelut:

A. Tosiseikat

Pääasian kohteena on suorituksen vaatijoiden hakemus tuomioistuimen valvontaan hakemuksesta määrättyjen varojen luovuttamisesta. Suoritusvelvollisena oleva pankki oli hakenut rahasta ja arvopapereista koostuvien varojen määräämistä tuomioistuimen valvontaan, koska suorituksen vaatijat olivat

esittäneet siihen kohdistuvia kilpailevia vaateita ja näiden vaateiden oikeutettavuus oli epäselvä.

Tuomioistuimen valvonnassa olevat varat voidaan luovuttaa ainoastaan suorituksen vaatijoiden yhteisestä kirjallisesta hakemuksesta tai lainvoimaisen tuomioistuinratkaisun – jollaista käsiteltävässä asiassa ei ole annettu – perusteella.

Ensimmäinen suorituksen vaatija, joka oli toisen suorituksen vaatijan isä, kuoli 5.5.2017. Hänen viimeinen vakinainen asuinpaikkansa oli Espanjassa. Hänen jäämistönsä selvittäminen tehtiin Espanjan oikeuden mukaisesti notaarin johdolla.

B. Asianosaisten lausumat [**alkup. s. 4**]

Hakijat, HC ja UE, vaativat isänsä, joka oli ensimmäinen suorituksen vaatija, perillisinä yhteisesti valvontaan määrättyjen varojen luovuttamista. Todisteena siitä, että he perivät kumpikin puolet ensimmäisen suorituksen vaatijan jäämistöstä, he esittivät espanjalaisen notaarin laatiman, asetuksen 650/2012 62 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaisen eurooppalaisen perintötodistuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen, joka oli laadittu toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 650/2012 tarkoitettujen lomakkeiden vahvistamisesta 9.12.2014 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1329/2014 mukaiselle lomakkeelle V. Kyseinen todistus laadittiin ensimmäisen suorituksen vaatijan, HC:n, hakemuksesta, ja sen kohdassa ”Jäljennös on voimassa” oli merkintä ”toistaiseksi”. Toinen suorituksen vaatija, UE, on nimenomaisesti mainittu lomakkeen V liitteessä IV ensimmäisen suorituksen vaatijan ohella perillisenä (jonka osuus jäämistöstä on puolet).

C. Tähänastinen menettely

Ensimmäisen asteen tuomioistuin hylkäsi valvontaan määrättyjen varojen luovuttamista koskevan hakemuksen.

Toisen asteen tuomioistuin puolestaan hylkäsi hakijoiden siitä tekemän valituksen. Se perusteli ratkaisuaan seuraavilla käsiteltävän asian kannalta merkityksellisillä kolmella seikalla:

1. Eurooppalaisen perintötodistuksen jäljennöksellä oikeutensa voi näyttää toteen ainoastaan se osapuoli, joka on hakenut todistuksen antamista, nyt tarkasteltavassa tapauksessa siis ensimmäinen suorituksen vaatija.
2. Toistaiseksi voimassa olevan perintötodistuksen laatiminen on asetuksen 650/2012 70 artiklan 3 kohdan mukaisen määräaikaikaisuutta koskevan edellytyksen vastaista. Sitä on kohdeltava kuin todistusta, joka on [**alkup. s. 5**] tavalliseen tapaan voimassa kuusi kuukautta sen antamispäivästä.

3. Todistuksen on oltava voimassa paitsi hakemuksen tekoajankohtana myös vielä silloin, kun ensimmäisen asteen tuomioistuin antaa ratkaisunsa, jotta perintötodistuksen jäljennöksellä voi olla oikeusvaikutuksia.

D. Hakijoiden tekemä Revision-valitus on nyt Oberster Gerichtshofin ratkaistavana.

Tuomioistuimeen tehdyn talletuksen riidanalainen luovuttaminen voidaan Itävallan oikeuden mukaan (varojen valvontaan määrittämisestä tehty lainvoimainen päätös) sallia ainoastaan molempien suorituksen vaatijoiden yhteisestä kirjallisesta hakemuksesta. Asian ratkaisemisen kannalta on merkityksellistä, soveltuuko menettelyssä esitetty eurooppalaisen perintötodistuksen jäljennös sellaisenaan osoittamaan ensimmäisen suorituksen vaatijan perillisten oikeuden valvontaan määrättyjen varojen luovuttamiseen.

Oberster Gerichtshof on päättänyt lykätä Revision-valituksen käsittelyä ja esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle asian ratkaisemisen kannalta merkityksellisiä unionin oikeutta koskevia kysymyksiä.

E. Sovellettavat oikeussäännöt

Ennakkoratkaisupyyntö koskee toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 tulkintaa.

Käsiteltävässä asiassa merkityksellisiä ovat erityisesti seuraavat asetuksen 650/2012 säännökset: **[alkup. s. 6]**

63 artikla

”Todistuksen tarkoitus

2. Todistusta voidaan käyttää erityisesti osoittamaan yksi tai useampia seuraavista seikoista:

a) kunkin todistuksessa mainitun perillisen tai mahdollisen testamentinsaajan asema ja/tai oikeudet ja osuus jäämistöstä;

--

65 artikla

Todistuksen hakeminen

1. Todistus annetaan jonkun 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun henkilön, jäljempänä 'hakija', hakemuksesta.

--

69 artikla

Todistuksen oikeusvaikutukset

1. Todistus on pätevä kaikissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä.
2. Todistuksen oletetaan osoittavan todenmukaisesti perimyksen sovellettavan lain tai muun tiettyihin seikkoihin sovellettavan lain mukaisesti vahvistetut seikat. Todistuksessa perillisenä, testamentinsaajana, testamentin toimeenpanijana tai jäämistön hoitajana mainitulla henkilöllä oletetaan olevan todistuksessa mainittu asema ja/tai siinä mainitut oikeudet tai valtuudet, ilman kyseisiin oikeuksiin tai valtuuksiin liittyviä muita ehtoja ja/tai rajoituksia kuin ne, jotka on todistuksessa mainittu. [alkup. s. 7]
3. Henkilön, joka todistuksessa vahvistettujen tietojen perusteella suorittaa maksuja tai luovuttaa omaisuutta henkilölle, joka on todistuksessa mainittu oikeutetuksi hyväksymään maksuja tai omaisuutta, katsotaan tehneen oikeustoimen maksuja tai omaisuutta hyväksymään oikeutetun henkilön kanssa, paitsi jos hän tiesi, että todistuksen sisältö ei vastaa todellisuutta tai on siitä tietämätön törkeän huolimattomuuden takia.

--

70 artikla

Todistuksen oikeaksi todistetut jäljennökset

--

3. Oikeaksi todistetut jäljennökset ovat voimassa kuuden kuukauden rajoitetun ajan, mikä on ilmoitettava oikeaksi todistetussa jäljennöksessä merkitsemällä siihen voimassaolon päättymispäivä. Todistuksen antava viranomainen voi tästä poiketen asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa päättää pidemmästä voimassaoloajasta. Tämän määräajan päätyttyä oikeaksi todistetun jäljennöksen haltijan on haettava oikeaksi todistetun jäljennöksen voimassaoloajan pidentämistä tai pyydyttävä todistuksen antavalta viranomaiselta uusi oikeaksi todistettu jäljennös voidakseen käyttää todistusta 63 artiklassa esitettyihin tarkoituksiin.”

F. Ennakkoratkaisukysymysten perustelut

1. Ensimmäinen kysymys:

Eurooppalaisen perintötodistuksen alkuperäiskappale jää sen antavan viranomaisen haltuun. Hakijat saavat siitä oikeaksi todistetut jäljennökset, jotka on laadittava täytäntöönpanoasetuksen (EU) 1329/2014 liitteessä 5 olevan lomakkeen V mukaisesti. Lomakkeen ensimmäisen sivun yläosassa on huomautus, jonka mukaan todistuksen oikeaksi todistettu jäljennös on voimassa [alkup. s. 8] lomakkeen lopussa asianomaisessa kohdassa mainittuun päivään saakka.

Asetuksen 650/2012 70 artiklan 3 kohdan sanamuodon perusteella lähdetään siitä, että eurooppalaisen perintötodistuksen jäljennöksellä on oikeusvaikutuksia lähtökohtaisesti ainoastaan siinä mainitun voimassaoloajan sisällä [– –]. Unionin lainsäätäjät halusivat ilmeisesti varmistaa, että todistuksen antava viranomainen säilyttää aina valvontamahdollisuuden liikkeellä oleviin perintötodistuksiin, kun oikeudellisissa suhteissa voidaan käyttää oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joiden voimassaoloaika on rajattu. Jäljennösten voimassaoloajan rajoittamisella pyritään välttämään se, että liikkeellä on jäljennöksiä, jotka eivät enää vastaa perintötodistuksen antavan viranomaisen hallussa olevaa alkuperäiskappaletta eli joiden tosiseikat eivät pidä paikkaansa tai jotka ovat pätemättömiä [– –].

Asetuksessa 650/2012 ei säädetä missään tapauksessa toistaiseksi voimassa olevasta eurooppalaisen perintötodistuksen jäljennöksestä, jollainen nyt tarkasteltavassa tapauksessa esitettiin.

Oikeuskäytännössä ei ole tähän mennessä – sikäli kuin on nähtävissä – käsitelty sitä, miten se, että jäljennökseen on nimenomaisesti merkitty sen olevan voimassa toistaiseksi, vaikuttaa eurooppalaisen perintötodistuksen jäljennöksen pätevyteen.

Sitä, että todistuksen antava viranomainen on merkinnyt jäljennöksen olevan voimassa toistaiseksi, olisi mahdollista pitää asetuksen 650/2012 70 artiklan 3 kohdan mukaisen voimassaoloajan pidentämisen sallittuna erityistapauksena. [alkup. s. 9]

Kyseisen säännöksen sanamuoto mahdollistaa kuitenkin myös sen, että tällaisen asiakirjan katsotaan olevan voimassa tavanomaiseen tapaan enintään kuusi kuukautta, jolloin herää lisäksi kysymys, mistä ajankohdasta tämän määräajan olisi katsottava alkavan kulua.

Kyseeeseen tulee lisäksi se mahdollisuus, että toistaiseksi voimassa olevaksi merkitty perintötodistuksen jäljennös ei vastaa asetuksen 650/2012 70 artiklan 3 kohdan vaatimuksia eikä sillä tämän puutteen vuoksi ole ylipäätään oikeusvaikutuksia.

2. Toinen kysymys:

Asetuksen 650/2012 63 artiklan 1 kohdan mukaan eurooppalaista perintötodistusta käyttävät perilliset, joiden on toisessa jäsenvaltiossa vedottava asemaansa tai käytettävä oikeuksiaan perillisinä. Toimivaltainen viranomainen laatii todistuksen

hakemuksesta jokaiselle asetuksen 650/2012 63 artiklan 1 kohdassa mainitulle henkilölle.

Asetuksen 650/2012 69 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan perintötodistus on pätevä kaikissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä. Todistuksen oletetaan osoittavan todenmukaisesti perimyksen sovellettavan lain tai muun tiettyihin seikkoihin sovellettavan lain mukaisesti vahvistetut seikat.

Todistuksessa perillisenä mainitulla henkilöllä oletetaan olevan todistuksessa mainittu asema ja/tai siinä mainitut oikeudet tai valtuudet, ilman kyseisiin oikeuksiin tai valtuuksiin liittyviä muita ehtoja ja/tai rajoituksia kuin ne, jotka on todistuksessa mainittu. Asetuksen 650/2012 johdanto-osan 71 perustelukappaleen mukaan [alkup. s. 10] todistuksella olisi oltava samat oikeusvaikutukset kaikissa jäsenvaltioissa. Todistuksen ei olisi itsessään oltava täytäntöönpanoasiakirja, mutta sen olisi oltava todistusvoimainen, ja sen olisi katsottava osoittavan todenmukaisesti perimyksen sovellettavan lain tai muun tiettyihin seikkoihin sovellettavan lain mukaisesti vahvistetut seikat.

Asetuksessa 650/2012 ei säädetä nimenomaisesti siitä, voiko ainoastaan yksi useammista oikeutetuista perillisistä tehdä eurooppalaista perintötodistusta koskevan hakemuksen ja onko todistuksella tällaisessa tapauksessa oikeusvaikutuksia ainoastaan hakijan osalta vai voivatko myös muut todistuksessa mainitut henkilöt vedota kyseiseen todistukseen asemansa osoittamiseksi menettelyssä.

Asetuksen 650/2012 65 artiklan 1 kohdan vuoksi ja ottaen huomioon hakemuksen tekemiseen oikeutettujen erilaiset tarpeet oikeuskirjallisuudessa katsotaan, että itsenäinen hakemuksen tekeminen on sallittua.

Siitä kysymyksestä, onko perintötodistuksella oikeusvaikutuksia myös kaikkien muiden siinä mainittujen henkilöiden kuin hakijan osalta, oikeuskirjallisuudessa esitetään – joskin sitä tarkemmin perustelematta – pääosin näkemys, jonka mukaan jokainen, jolla on oikeus tehdä hakemus (lukuun ottamatta testamentin toimeenpanijaa ja jäämistön hoitajaa), voi vaatia vain todistusta, jolla todistetaan hänen oma asemansa [– –]. Asetuksen 650/2012 70 artiklasta tosin ilmenee, että myös muilla henkilöillä kuin [alkup. s. 11] hakijoilla voi olla oikeutettu etu jäljennöksen laatimiseen. Siten ei ole yksiselitteisesti selvennetty, ulottuvatko asetuksen 650/2012 69 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut oikeusvaikutukset myös näihin muihin henkilöihin, vaikka he eivät itse haekaan jäljennöksen laatimista. Tässä yhteydessä on myös otettava huomioon, että henkilöillähän, jotka eivät ole hakijoita, ei tavallisesti ole mahdollisuutta osallistua todistuksen laatimiseen.

3. Kolmas kysymys:

Kysymys eurooppalaisen perintötodistuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen mahdollisista jälkivaikutuksista siihen merkityn voimassaoloajan päättymisen jälkeen on erityisen merkityksellinen, kun on esitetty voimassa oleva jäljennös mutta viranomaisen ei tee siihen perustuvaa päätöstään enää tämän

voimassaoloajan kuluessa eikä jäljennöksen esittävä osapuoli voi vaikuttaa päätöksentekomenettelyn keston.

Tästä esitetään sekä näkemys, jonka mukaan eurooppalaisen perintötodistuksen oikeusvaikutusten syntymiseen riittää, jos jäljennös oli voimassa vielä hakemuksen tekoajankohtana, että vastakkainen näkemys, jonka mukaan voimassaoloaika ei saa olla päättynyt vielä silloin, kun viranomainen tekee asiassa päätöksen. Nämä molemmat näkemykset ilmenevät myös oikeuskäytännöstä. Oberster Gerichtshof on tähän mennessä kolmessa ratkaisussa [– –] pitänyt riittävänä, että todistus oli voimassa hakemuksen tekoajankohtana. Kyseiset ratkaisut koskivat kiinteistörekisteriasioita, ja niitä perusteltiin Itävallan kiinteistörekisterilain (Grundbuchsgesetz) erityisellä menettelysäännöksellä.

Sitä vastoin Saksassa Kammergericht Berlin [**alkup. s. 12**] [– –] on äskettäin katsonut, että perintötodistuksen on oltava voimassa myös silloin, kun siihen perustuva kirjaus kiinteistörekisteriin tehdään. Todistuksen jäljennösten määräaikaisuuden tarkoituksena oleva todistuksen antavan viranomaisen valvontatehtävä menettäisi merkityksensä, jos kiinteistörekisteriin kirjaamista voitaisiin vaatia sen perusteella vielä voimassaolon päättymispäivän jälkeenkin.

Tässä eriävien näkemysten leimaamassa lähtötilanteessa tulee esille periaatteellinen kysymys siitä, onko siitä syntyvä ongelma, että perintötodistuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen voimassaolo päättyy vireillä olevan menettelyn kuluessa, ratkaistava itsenäisesti unionin oikeuden perusteella vai onko tätä arvioitava tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, kansallisen oikeuden perusteella, sikäli kuin sen soveltaminen ei saata kyseenalaiseksi asetuksen 650/2012 tehokasta vaikutusta.

4. [– –] [kansallinen menettely]

Oberster Gerichtshof,

Wienissä 27.5.2020

[– –]